

9 november 1914

Van Franse zijde.

Het communiqué van gisteren der Franse legatie te 's Gravenhage luidt:

Gisteren heerste er een betrekkelijke kalmte aan de IJzer, stroomafwaarts van Diksmuide. In die stad en te Bikschote zijn de vijandelijke aanvallen afgeslagen. Ten zuidwesten van Ieper hebben wij de aanval hervat, samen met de Engelse troepen en een zeer heftige aanval van de Duitsers afgeslagen.

Parijs, 8 november. Officiële mededeling van vanmiddag drie uur: De aanvallen van de vijand in de richting van Diksmuide en ten noordoosten van Ieper zijn afgeslagen. Op dit gedeelte van het front zijn wij bijna overal tot het offensief overgegaan en zijn met name in de streek ten noorden van Mesen opgeschoten.

Over het algemeen is de toestand op het gehele front bevredigend voor onze legers.

Havre, 8 november. De officiële Belgische kennisgeving luidt:

Aan de IJzer hebben de bondgenoten het grote bruggenhoofd van Nieuwpoort hernomen. De Duitsers houden op de linkeroever der rivier nog St. Joris en enkele boerenhoeven bezet. Deze punten worden thans door onze zware artillerie beschoten.

Diksmuide is vandaag hevig gebombardeerd, een zeer heftige aanval der Duitsers op de stad is afgeslagen.

In de streek van Ieper heeft de vijand verwoede aanvallen gedaan op Bikschote, Klein Zillebeke en ten westen van Wijtschate, die alle zijn afgeslagen door een tegenaanval van de bondgenoten.

Berlijn, 8 november. Officiële mededeling van vanochtend uit het grote hoofdkwartier:

Onze aanvallen bij Ieper en ten westen van Rijsel zijn gisteren voortgezet.

Londen, 8 november. De Times bevat in zijn avondeditie een bericht uit Duinkerken van zaterdagavond half tien, waaraan het volgende is ontleend:

Na een wanhopige aanval, welke een hele week aanhield, is de poging van de Duitsers om door de linie van de bondgenoten bij Ieper heen te breken, mislukt. Erkend moet worden dat onze positie bij Ieper twee dagen geleden ernstig was. De stad zelf werd met grote hevigheid gebombardeerd door de Duitsers en de bondgenoten moesten onder een verwoede beschieting terugtrekken uit de stad, welke aldus een aan niemand toebehorend stuk grondgebied werd, waarboven de granaten van weerszijden uiteenbarstten. De Duitsers deden tenslotte een bovenmenselijke poging om de Engelse stellingen te nemen onder dekking van een hevig bombardement. Grote massa's manschappen werden achtereenvolgens op het uitgekozen punt van ons front geworpen. Aan de woedende aanval werd echter schitterend het hoofd geboden door twee van onze regimenten, een Schots en een van de garde. Zij gingen er met de bajonet op in om de opmars te keren. Het was misschien de vreselijkste bajonetcharge van de hele oorlog, welke hier ons succes teweeg bracht en de breuk in onze linie herstelde. Wederom was de Duitse

aanval afgeslagen. Dit was heden hun laatste poging. De Duitsers schieten af en toe nog enige granaten op Ieper af, doch de aanvallen zijn tot staan gebracht. Zij richten thans hun aanval op de linie der bondgenoten te Arras, veertig mijl naar het zuiden, doch niet met dezelfde verwoedheid als bij de aanval van de afgelopen week.

Zo verwoed is het gevecht rond Ieper geweest, dat de verliezen der Duitsers op het reusachtige cijfer van 100.000 worden geschat, hoewel dit cijfer zou kunnen blijken overdreven te zijn.

Parijs, 8 november, Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

In het noorden schijnt de vijand zijn bedrijvigheid te hebben samengetrokken in de streek van Ieper, zonder resultaat echter. Wij handhaven ons overal.

Berlijn, 9 november. Hedenochtend wordt uit het grote hoofdkwartier ambtelijk gemeld:

Gisterenmiddag hebben verscheidene schepen van de vijand opnieuw hun vuur tegen onze rechtervleugel gericht. Zij werden door onze artillerie snel verdreven.

Een in de avonduren uit Nieuwpoort ondernomen, en 's nachts herhaalde, uitval van de vijand is volkomen mislukt

Ondanks hardnekkige tegenstand zijn onze aanvallen bij Ieper langzaam maar gestaag gevorderd.

De tegenaanvallen van de vijand ten zuidwesten van Ieper zijn afgeslagen. Ettelijke honderden manschappen zijn gevangen gemaakt.

Londen, 8 november. Gisteren werd uit Noord-Frankrijk aan de Times geseind:

Langs de gehele noordelijke slaglinie, in het bijzonder ten oosten van Ieper en tussen Rijsel en Arras, is de strijd weer opnieuw uitgebroken. Onder hevig geschutvuur, dat zij sinds hun nederlaag bij Ieper hadden onderhouden, hebben de Duitsers de tijd gehad hun verstrooide strijdkrachten te reorganiseren en te versterken op een plaats vijf mijl ten oosten van Ieper. Zij verkregen een tijdelijk succes.

Onze mannen waren namelijk negen dagen in de loopgraven geweest en door andere vervangen, zodat zij zich voor de zeer nodige rust konden terugtrekken. De nieuwe troepen waren juist in de loopgraven aangekomen, toen zij door een grote overmacht werden aangevallen. Zij konden de stelling niet houden en trokken buiten het bos achter de verschaningen terug.

De vermoeide manschappen, die waren afgelost, kregen toen bevel terug te keren en de stelling te heroveren. Uitgeput als zij waren, deden zij dat op schitterende wijze. Onder dekking van de mist rukten zij in de vroege morgenuren vooruit en dreven de vijand na een verwoed gevecht van man tegen man uit het bos. De Duitsers weken terug naar onze loopgraven en trachtten daar stand te houden. Zij werken er echter met de bajonet uit gejaagd. In minder dan een uur was de stelling heroverd.

De vijand vlood van het met doden en gewonden bezaaide gevechtsterrein. Onze mannen hadden het meest van het vuur van de machinegeweren geleden, doch hadden de voldoening vier daarvan veroverd te hebben.

De Duitsers handhaven zich nog steeds in hun stelling op enkele mijlen van Ieper. Hun grote kanonnen kunnen nog altijd granaten in de stad werpen. Woensdag ontplofte een granaat in een der straten en werden vier arme, kleine, spelende kinderen gedood. Ook cirkelen er vliegtuigen boven de stad en laten zij bommen vallen. Ik hoor, dat de kerk en het stadhuis beide ernstig beschadigd zijn. Enkele straten zijn bedekt door dakpannen en brokken schoorsteen. Gisterenmorgen stonden verscheidene huizen in de stad in brand.

Blijkbaar maken de Duitsers enig vertoon bij hun aanval op Ieper. Is het een ernstig hernieuwde poging om de stad in te nemen of is het een list om onze troepen daar vast te houden, terwijl de hoofdaanval op de linie van La Bassée geschiedt? Zoals ik u heb medegedeeld, is de toestand op de linie tussen Rijsel en Arras reeds enige weken duister.

Aardenburg, 9 november. Men mag niet meer in of uit Brugge en Maldegem. De tussenliggende bruggen en ook die tussen Sint Laureins en Watervliet (tussen IJzendijke en Eeklo, dus op de weg naar Gent) zijn opgeblazen, of door het wegnemen van planken onbruikbaar gemaakt. Men vermoedt, dat het is om spionage te beletten en uitvoer van graan, varkens en koeien die in de laatste dagen zeer groot was, tegen te gaan.

Aardenburg, 9 november. De tramdienst Brugge-Aardenburg is gestaakt. Op de bruggen over het Leopoldskanaal bij Strobrugge (Maldegem) en Moerkerke zijn Duitse wachtposten geplaatst.

Aan de Belgische kust.

Een man van de *Matin*, die aan boord van een schip de krijgsverrichtingen ter zee aan de Belgische kust heeft gevolgd, meldt:

Behalve de kruiser *Venerable* bestond het smaldeel uit vijftien torpedo-jagers, met voldoende sterke artillerie, maar weinig diepgang met het oog op het ondiepe vaarwater aan de Belgische kust. De Duitse staf had zijn zinnen op de verovering van Nieuwpoort gezet en zond daar massa's troepen, gevolgd door geduchte artillerie, op af. De vloot heeft die troepen onophoudelijk beschoten en richtte in de Duitse gelederen een slachting aan.

Gepantserde schepen met zware kanonnen van grote draagkracht bestookten het land over een afstand van meer dan 10 km en hebben een hels vuur over die vlakke streek uitgebraakt. De vijand was gemakkelijk te herkennen.

De Duitsers hebben verschrikkelijke verliezen geleden. Hun batterijen werden vernield, en ofschoon zij enkele van hun zwaarste kanonnen naar de kust hadden gezonden, deed hun vuur de schepen der bondgenoten maar weinig schade. De verliezen, die het Franse smaldeel leed, waren onbetekenend. Op 30 oktober werd een van de torpedojagers, de *Avonturier*, die heldhaftig de stroombreker van Nieuwpoort naderde om de batterij van de vijand te vernielen, als het ware bedolven onder een hagel van zware projectielen, die rondom uiteenspatten. Maar niemand aan boord werd gewond. De Duitse batterij werd door het vuur van de *Aventurier* verwoest.

Van Franse zijde.

De mededeling van het Franse gezantschap te 's Gravenhage omtrent de krijgsverrichtingen, luidt onder dagtekening van heden:

Gisteren is het gevecht tussen de Noordzee en de Leie minder hevig geweest. Enkele afzonderlijke vijandelijke aanvallen werden in de richting van Diksmuide en ten noordoosten van Ieper afgeslagen. Op schier geheel dit front zijn wij op onze beurt aanvallend opgetreden en zijn wij meer bepaaldelijk in de streek ten noorden van Mesen vooruitgekomen.

10 november 1914

Parijs, 9 november. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

De Duitsers hebben hun aanvallen op Diksmuide en in de streek van Ieper en met name op Ieper hervat. Die aanvallen zijn echter alle afgeslagen.

Op het gehele front tussen Diksmuide en de Leie zijn wij enigszins gevorderd.

Havre, 9 november. Het officiële Belgische bericht over de krijgsverrichtingen luidt:

De toestand is aan de zijde van Nieuwpoort dezelfde gebleven. Op dit deel van het front houdt de vijand nog maar enkele punten bezet, steunend op de linkeroever van de IJzer, welke wij onder vuur genomen hebben.

Diksmuide is door de Duitsers gebombardeerd.

De oorlog.

Blijkbaar maken de Duitsers enig vertoon bij de aanval op Ieper. Is het een ernstige poging om de stad te hernemen of is het een list om onze troepen daar vast te houden, terwijl de hoofdaanval op de

linie van La Bassée geschiedt?” Zo seinde, blijkens een telegram in ons avondblad, een correspondent van de Times in Noord-Frankrijk.

Ook in een hoofdartikel bespreekt de Times de vraag of de Duitsers zullen trachten bij Ieper een beslissende slag te leveren dan wel of hun uhlanen een andere richting uitgaan. Voor het laatste bestaan vage aanduidingen, meent de Times, en wijst er op dat de Duitse autoriteiten te Brugge met veel vertoon aan het stadhuis hebben aangeplakt dat de hele Duitse troepenmacht bij Ieper wordt samengetrokken, “een mededeling, welke met zekere terughouding moet worden aanvaard, daar dit niet hun gewone manier van doen is.”

Tot zover de Times. Dat te Ieper de hoofdslag zal geleverd worden, wil blijkbaar ook de Frankfurter Zeitung doen geloven. Wij vinden tenminste in een telegram in dat blad, hetwelk een samenvatting geeft van berichten uit West-Vlaanderen in de Nederlandse pers, bij het noemen van Ieper de tussen haakjes geplaatste opmerking: Alwaar, te eerder nu de gevechten in het gebied tussen Nieuwpoort en Diksmuide moesten gestaakt worden, door de overstromingen de eigenlijke beslissing te verwachten is.”

De strijd in West-België.

De oorlogscorrespondent van de Tijd meldt:

Er zijn korte rustpozen en zelfs dagen stilstand geweest in de strijd op sommige punten aan de IJzer. De Duitsers hadden haastig al hun oorlogsmateriaal moeten terugtrekken, om het in de richting Ieper te dirigeren, en op hun beurt konden ook de bondgenoten weinig uitrichten in het moerassige terrein.

De Duitsers behouden als uiterste bezette plaats aan de kust Oostende, waarvandaan de grote linie begint. De bezetting te Middelkerke, waar vroeger de linie begon, hebben ze moeten terugtrekken als resultaat der gevechten van de afgelopen en vorige week; en slechts een kleine verkenningspatrouille bezocht nu en dan deze gemeente, dikwijls erg aangevallen door de bondgenoten.

De toegankelijkheid tot een kuststrook van ongeveer 25 km is absoluut aan iedereen verboden en zelfs de stedelijke commandanten hebben het recht niet, om aan iemand een "Schein" daarvoor te geven. Dit recht berust op het ogenblik uitsluitend bij de marinestaf, die in het kustrijk heer en meester is. En deze staf geeft aan particulieren absoluut geen verlof; zelfs Duitse officieren behoeven een "Schein" om zich in de kuststrook te begeven.

De laatste dagen heeft zich de kracht van de Duitse legers in België geconcentreerd op Ieper, waar heftig gestreden is, met dezelfde vermetelheid als in de laatste gevechten aan de IJzer. Evenals daar gaat het ook bij Ieper op en af. Wisten de Duitsers er eergisteren enige voordelen te behalen door bv. ten zuidwesten en noordwesten door te dringen en de stad haast in een omsingeling te omvatten, gisteren hebben ze die voordelen weer moeten prijsgeven.

Niet zonder herhaald levensgevaar heb ik in West-België een verkenningsreis kunnen doen. Zonder mij ook maar in het minst uit te laten over de stellingen der Duitsers en de sterkte van hun troepenmachten, kan ik over de resultaten van de jongste gevechten het volgende mededelen:

Men moet in het Duitse leger niet enkel de orde, tucht en vaderlandsliefde bewonderen, maar ook de taaiheid en hardnekkigheid. Bloedig waren zij in hun krijgsverrichtingen langs de IJzer geslagen. Maar terwijl zij met behendigheid het onnoemelijk aantal hunner doden en gewonden zelfs voor ons, oorlogscorrespondenten, wisten te verbergen, kwamen telkens nieuwe drommen aan, om koste wat het kost door te breken. Vooral de in Berlijn gevormde vrijwilligerskorpsen streden met ware doodsverachting, aangemoedigd door het kader, dat uit de beste intellectuele standen van Duitsland gerekruteerd was.

Ofschoon Nieuwpoort, Ramskapelle en Diksmuide ontruimd waren, trachtten deze vrijwilligerskorpsen, terwijl de veteranen bij Ieper vochten, in op zichzelf staande aanvallen de genoemde plaatsen te hernemen. Zo ontstonden moorddadige botsingen bij het bruggenhoofd van Nieuwpoort, waar de bondgenoten er niet in slaagden de sterk verschanste Duitse marinetroepen te weren, bij Diksmuide en Ramskapelle, welke twee Duitse vrijwilligerskorpsen, geholpen door marinetroepen, bezetten, om hen enige uren later weer te ontruimen na een aanval van de ruitery der bondgenoten. Slechts op enkele zuidwaarts van de IJzer gelegen plaatsjes konden de Duitsers nog aan de linkeroever staande blijven.

Terwijl bij Ieper de zwaarste druk door de Duitsers met gedeeltelijke successen wordt uitgeoefend, hebben zij bij Diksmuide, Nieuwpoort en Ramskapelle opnieuw talrijke kanonnen, gevangenen en duizenden doden verloren, dank zij vooral de uitmuntende verkenningsdiensten der Franse en Engelse vliegers en de alles vernielende artillerie, welke de bediening der Duitse marinekanonnen vernietigde.

Terug trekken onophoudelijk de gesloten treinen met gewonden naar de Duitse grenzen, en de massa graven langs de IJzer vormen een reusachtig kerkhof van Nieuwpoort tot Woumen.

Hier en daar vervolgen de bondgenoten de Duitsers aan de rechteroever der IJzer.

Parijs, 9 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

De toestand onderging wegens de over enige uitgestrektheid heersende dikke mist, welke moeilijkheden bezorgde aan de krijgsverrichtingen, geen verandering van betekenis. In het noorden is de dag gunstig geweest. Wij hebben ons in onze stellingen tussen de Leie en Langemark gehandhaafd en aanzienlijke vorderingen gemaakt tussen Langemark en Diksmuide.

Berlijn, 10 november. Ambtelijke mededeling van hedenmorgen uit het grote hoofdkwartier:

Met onze aanvallen bij Ieper vorderden wij ook gisteren langzaam. Meer dan 500 Franse kleurlingen en Engelsen werden gevangen genomen. Verscheidene machinegeweren zijn buitgemaakt.

Ook verder zuidelijk hebben onze troepen terrein gewonnen en zijn hevige tegenaanvallen van de Engelsen afgeslagen.

Londen, 10 november. De Times vernam gisteren uit West-Vlaanderen het volgende:

Vrijdagavond werd een poging gedaan om het Belgische front van Nieuwpoort uit op de rechteroever van de IJzer uit te breiden. De daarbij betrokken strijdkrachten slaagden er in tot Mannekensvere door te dringen, bijna drie mijl van Nieuwpoort, doch door de overstroming geraakten zij in een moeilijke positie en werden zij

gedwongen zich weer terug te trekken naar het bruggenhoofd te Nieuwpoort.

Het merendeel van de tegenover hen staande troepen bestond uit mariniers. Meer dan twaalf jongens van ongeveer 16 jaar, die tot het regiment infanterie behoorden, werden gevangen gemaakt.

Zwakke Duitse strijdkrachten handhaven zich nog aan deze zijde van het IJzerkanaal. Zij hebben blijkbaar één zwaar kanon bij zich, waarmee zij de volgende dag Veurne (ten zuiden van Nieuwpoort) beschoten. Dit kanon, waarvan de plaats van opstelling nog niet is uitgevonden, opende tussen 3 en 4 uur 's morgens opnieuw het vuur op de stad. Ongeveer 16 granaten vielen in de buitenwijken.

Ieper wordt thans nog door de vijand beschoten. De Engelsen nemen een sterke stelling in ten oosten van de stad, doch de Duitsers hebben Ieper met een van hun grootste kanonnen onder schot gekregen en concentreren het vuur op het stadhuis. Vijandelijke vliegtuigen doen ijverig verkenningen.

Zeer goed werk is gedurende de laatste week door de Engelse gepantserde treinen gedaan. De slachting, die zij onder de vijand hebben aangericht, moet het kenmerk van de strijd rond Ieper zijn.

Grote aantallen Duitse gevangenen zijn in onze handen gevallen en de Duitse verliezen zijn ongelooflijk groot.

De Indische troepen hebben zich zeer onderscheiden. Zij vechten met een geestdrift en een elan, welke het gehele leger hebben geëlektriseerd. De Goerka's hebben bij zekere gelegenheid een overmacht van Duitsers met een nachtelijke aanval uit de loopgraven geworpen. De vijand werd verrast en toen de Goerka's naar onze linie terugkropen, lieten zij vele Duitse doden achter zich.

Londen, 10 november. De correspondent van de Daily Chronicle bij het Belgische leger seinde gisteren:

Ieper staat in brand en een groot gedeelte van deze schone, oude Vlaamse stad is verwoest. Vroeg in de morgen slaagden de Duitsers er in de stad onder het vuur van hun zwaar geschut te nemen en er de 11 en 13-duimsgranaten in te werpen.

Geen mensenlevens gingen echter verloren, aangezien de stad geheel verlaten was. Een zeeofficier, die 's morgens uit Ieper vertrokken was, zegde, dat een oude, kreupele Vlaamse vrouw en een hond de enige, achtergebleven levende wezens waren. De vrouw trachtte met emmers water tevergeefs het laaiende vuur te blussen. Aangewakkerd door een noordooster bries, lekten de vlammen gretig langs de huizen, welke voor het merendeel van hout waren. Spoedig was het westelijke gedeelte van de stad een laaiende puinhoop geworden.

Tien tot twintig granaten in de minuut vielen er. Het waren granaten met groot ontploffingsvermogen en ook enkele brandstichtende projectielen waren er onder. Het doelwit van de door de Duitsers beoogde vernieling scheen vooral de waag te zijn. De toren van de St. Martenskathedraal is ook gedeeltelijk vernield. In de noordelijke wijken van de stad, waar vele mooie, oude huizen staan, hebben de brand en de granaten eveneens grote schade aangericht.

11 november 1914

Parijs, 11 november. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Op het front tussen de Noordzee en Armentières zijn ook gisteren de verwoede gevechten voortgezet. Beide partijen gingen

herhaaldelijk tot de aanval over. Het resultaat was bij het aanbreken van de nacht, toen de strijd werd gestaakt, dat de hevige aanvallen der Duitsers ten zuiden van Ieper waren afgeslagen en de Franse troepen aanmerkelijke vorderingen hadden gemaakt tussen Ieper en Armentières.

Parijs, 10 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

In het noorden woedt de slag op zeer hevige wijze voort.

Van het overige gedeelte van het front valt niets te melden.

Londen, 11 november. Aan de Times uit Noord-Frankrijk:

Zondag en gisteren (maandag) donderden de kanonnen hevig bij Ieper en La Bassée.

Ten zuidoosten van Ieper, in de nabijheid van Mesen, hervat de vijand zijn aanval met grote, schier met wanhopige kracht. Hier, bij Arras en bij La Bassée, heeft hij grote versterkingen gekregen.

De aan de bondgenoten toegebrachte verliezen zijn ongetwijfeld aanzienlijk, doch de verliezen der Duitsers aan dit noordelijke front worden achtmaal zo groot geschat. Wij hebben geen terrein gewonnen, maar ook niets verloren. Ofschoon de Duitsers dus geen terrein verloren hebben, hebben zij reusachtige verliezen aan manschappen en materieel geleden. Dat is de toestand van het ogenblik.

Ruw geschetst, bezetten de bondgenoten een sterk verschanste linie ten westen van de lijn Diksmuide-Ieper-Rijsel-Arras. Al deze steden hebben van de vijandelijke granaten ernstig geleden. Geen van beide partijen kan ze nu bezet houden. De stellingen van de vijand bevinden zich ten westen (oosten - redactie) van genoemde

steden. De lijn van het front vertoont ten zuidoosten van Rijsel op de hoogte van La Bassée een merkwaardige kromming.

De Duitsers doen een laatste, wanhopige poging om door te breken. Het gebulder van hun kanonnen was gisteren te St. Pol (departement Nauw van Calais, ruim 30 km van Arras) te horen.

Van Franse zijde.

Het communiqué van het Franse gezantschap te 's Gravenhage omtrent de krijgsverrichtingen, heden verstrekt, luidt als volgt:

De strijd is gisteren gedurende de gehele dag met dezelfde hevigheid als voorgaande dagen voortgezet tussen de zee en de streek van Armentières. Het treffen was te heviger, waar de tegenover elkaar staande strijdkrachten wederzijds aanvallend optraden. Over het geheel kenmerkte de dag zich door het mislukken der Duitse aanvallen, die, met talrijke strijdkrachten, gericht waren tegen de heuvels zuidoostelijk van Ieper en door de aanmerkelijke vooruitgang der Franse strijdkrachten om Bikschote enerzijds en Armentières anderzijds. De vijand leed zware verliezen. Op het front der Engelse troepen werden eveneens alle aanvallen der Duitsers krachtig afgeslagen.

De strijd in de richting van Calais.

Een correspondent van de Daily Mail te Duinkerken meldt:

Het plan van de Duitsers is om Calais in te nemen (of Boulogne, indien het met Calais niet lukt) via Hazebroek en St. Omer en blijkbaar zijn zij van zins, daar heel wat op te zetten. Troepen, die in wanorde van de linie Nieuwpoort-Diksmuide terug zijn getrokken, worden niet ver van Brugge verzameld en hersteld en meer in

zuidelijke richting naar Ieper gezonden. Nieuwe troepen worden aan hen toegevoegd.

“Het is nu vrij zeker, dat de laatste aanvallen aan de noordelijke oever van de IJzer door infanterielinies werden gedaan, die een machinegeweer achter zich hadden, om hen in de rug te schieten, als zij weken.”

Rondom Ieper worden sterke strijdkrachten samengetrokken. Het is de laatste kans van de Duitsers en zij willen met alle geweld een overwinning behalen. Toch zijn de verdedigers nog heel opgewekt. Men heeft de Duitsers bevolen: “Vooruit naar Calais!” en zij ontwikkelen al hun kracht, maar staan nog stil.

12 november 1914

Berlijn, 11 november. Officiële mededeling van vanochtend uit het grote hoofdkwartier.

Aan de IJzer hebben wij gisteren goede vorderingen gemaakt. Diksmuide is stormenderhand genomen en daarbij zijn meer dan 500 krijgsgevangenen en negen machinegeweren in onze handen gevallen.

Verder naar het zuiden zijn onze troepen over het kanaal getrokken.

Ten westen van Langemark (7 km ten noorden van Ieper) hebben jonge regimenten onder het zingen van “Deutschland, Deutschland über alles” de eerste linie der vijandelijke stellingen stormenderhand genomen en ongeveer 2000 man Franse infanterie gevangen genomen en zes machinegeweren buitgemaakt.

Ten zuiden van Ieper hebben wij de tegenstander uit St. Elooï (ongeveer 4 km ten zuiden van Ieper), om welke plaats verscheidene dagen verwoed was gevochten, verdreven. Ongeveer 1000 gevangenen en zes machinegeweren zijn daar in onze handen gevallen.

Parijs, 11 november. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Tussen Nieuwpoort en de Leie is gisteren verwoed gevochten. De bondgenoten hebben zich over het algemeen in hun stellingen gehandhaafd en hebben Lombardsijde (ten noorden van Nieuwpoort) heroverd en zijn voorbij deze plaats opgerukt. In de namiddag hebben de Duitsers Diksmuide genomen; de bondgenoten houden evenwel nog de buitenwijken bezet.

Op het overige front geen verandering van betekenis.

Aardenburg, 11 november. Te Brugge is de priester Fonteyne, Belgisch volksvertegenwoordiger, door de Duitsers gevangen genomen.

Het trampersoneel der trams rond Brugge heeft de dienst neergelegd; de Duitsers hebben nu zelf mannen op de tram gezet. Verscheidene trams zijn ontspoord.

Door een schot, vermoedelijk bij ongeluk gelost door een Duits soldaat, is te Brugge een vrouw in het been getroffen.

Berlijn, 12 november. Het grote hoofdkwartier maakt hedenochtend het volgende bekend:

De vijand, die over Nieuwpoort tot in de voorstad Lombardsijde was doorgedrongen, is door onze troepen over de IJzer teruggedreven. De oostelijke oever van de IJzer tot aan zee is door de vijand

ontruimd. De aanval aan gene zijde van het IJzerkanaal ten zuiden van Diksmuide is gevorderd.

In de streek ten oosten van Ieper zijn onze troepen verder opgerukt. In het geheel zijn meer dan 700 Fransen gevangen genomen en vier kanonnen en vier machinegeweren buitgemaakt.

Parijs, 11 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

De vijand heeft de gehele dag zijn gisteren aan de dag gelegde krachtsontwikkeling voortgezet zonder nieuwe resultaten te verkrijgen. Op Lombardsijde heeft hij een tegenaanval ondernomen, die is afgeslagen. Verder hebben de Duitsers vele pogingen gedaan om uit Diksmuide vaste voet te krijgen op de linkeroever van de IJzer.

Van het overige gedeelte van het front geen nieuws.

Londen, 12 november. De correspondent van de Daily News in Noord-Frankrijk schrijft, dat de strijd daar en in Vlaanderen in een overgangperiode schijnt te verkeren, die even verwarrend is als de mist die de laatste dagen geheerst heeft. Een aantal Belgische troepen bereikte onlangs Oostende. De ene dag is de streek tussen Diksmuide en de zee zo stil als van een winterdag in de lage landen verwacht kan worden. De volgende dag doen de Duitsers een schijnpoging om de neergestorte stenen van Diksmuide tot gruis te schieten. De correspondent beklagt zich, dat het onmogelijk is zich een mening te vormen tengevolge van de beperkende bepalingen door de overheid getroffen. Gisteren zijn er hier nog drie Engelse correspondenten aangehouden, die nu vermoedelijk in de gevangenis zitten.

De oorlogstoestand.

Diksmuide, dat reeds geruime tijd, evenals Ieper, en naar het schijnt ook Arras, tussen de linies der strijdende legers in lag, zonder dat een van deze in staat was de plaats te bezetten, is dinsdag door de Duitsers genomen. Dit zou een aanmerkelijk succes zijn als met deze plaats tevens de overgang over de IJzer en het IJzerkanaal, ten zuidwesten van het stadje, ware geforceerd. Maar zover is het nog niet, want de bondgenoten zijn nog niet uit de buitenkant van Diksmuide verdreven, en volgens het laatste bericht van Franse zijde, hebben zij er zich gisteren nog de hele dag kunnen handhaven. Het heeft er dus veel van of we hier met een begin van een succes te doen hebben, waarvan het vervolg, dat er een wezenlijk succes van zou maken, uitblijft. Maar de Duitsers zetten hun aanvallen voort en we moeten afwachten. Wat hun bij Diksmuide niet is gelukt, schijnen de Duitsers verder zuidelijk, ten noorden van Ieper en ten westen van Langemark, veronderstellen wij, te hebben volbracht. Zij zijn daar immers over het kanaal getrokken. De bezetting van St. Elooï een paar km ten zuiden van Ieper en in het midden tussen die plaats en het vroeger vaak genoemde Mesen gelegen, is mede een bewijs, dat de aanval der Duitsers in die streek enigermate is gevorderd. De bondgenoten hebben van hun kant echter Lombardsijde, een kilometer van Nieuwpoort af aan de weg naar Oostende, bezet, en een poging van de Duitsers om hen daaruit te verdrijven, is mislukt. Veel veranderd is de toestand dus niet, het blijft "knabbelen" over en weer, de tegenstanders schijnen te goed tegen elkaar opgewassen om een aanmerkelijk succes door te zetten en brengen elkaar intussen de meest ontzettende verliezen toe.

Van Franse zijde.

Het communiqué van het Franse gezantschap te 's Gravenhage van heden, luidt aldus:

De strijd op onze linkervleugel is dinsdag, bij het aanbreken van de ochtend, met zeer bijzondere hevigheid hervat tussen Nieuwpoort en de Leie. Op algemene wijze is ons front, ondanks de hevigheid en kracht van de aanvallen der Duitsers op sommige van onze steunpunten, gehandhaafd. Noordoostelijk van Nieuwpoort zijn wij geëindigd met Lombardsijde te bezetten en zijn wij zelfs tot voorbij die plaats voortgekomen. Tegen het einde van de dag zijn de Duitsers er in geslaagd zich van Diksmuide meester te maken, maar wij houden nog stand in de omtrek van dat dorp, aan het kanaal van Nieuwpoort naar Ieper, dat sterk bezet is. De strijd was op dat punt zeer warm en onze troepen zijn slechts teruggetrokken onder de druk van een in aantal sterkere tegenstander. De Engelse troepen die ook aangevallen waren op een deel van hun front, hebben overal de vijand tegengehouden. De algemene toestand blijft ongewijzigd op onze gehele linie, met uitzondering van enige vorderingen van onze strijdkrachten ten noorden van Soissons en in de streek ten westen van Vailly, op de rechteroever van de Aisne.

13 november 1914

Parijs, 12 november. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

De hevige strijd op de linkervleugel duurt nog voort; de toestand is onveranderd gebleven op dit gedeelte van het front, dat zich uitstrekt van Lombardsijde over Nieuwpoort en Ieper naar Zonnebeke (7 km ten oostnoordoosten van Ieper) en vandaar naar een punt ten oosten van Armentières.

De Engelse troepen hebben hun stellingen gehandhaafd, na een aanval van de Pruisische garde te hebben afgeslagen.

Berlijn, 12 november. Volgens de Lokal Anzeiger worden de verliezen der Belgen in de gevechten van gisteren op 6000 doden

en 8000 gewonden geschat. De Belgische soldaten streden met ware doodsverachting. De koning zelf, in het velduniform van een luitenant gekleed, stond midden in de vuurlinie, en achter de gevechtslijn was koningin Elisabeth bezig met het organiseren van de eerste hulp voor de gewonden. Van de beste Belgische regimenten n° 11 en 12 is slechts een klein hoopje overgebleven. De verliezen aan officieren zijn ontzettend, er bleef koning Albert niets anders over dan de gapingen door Franse luitenants te doen aanvullen.

Diksmuide genomen. Het verbranden der doden.

Aan een telegram van de Belgische oorlogscorrespondent van de Tijd, de 10^e dezer uit Duinkerken verzonden, ontlene wij:

Hedenmorgen was de strijd bij Nieuwpoort en Diksmuide geweldig. Er is daar door de onzen met fabelachtige moed gevochten. Het was een strijd op de dijken om de dijken. Wie meester van de dijken was, werd meester van het terrein. Het mitrailleurvuur had hier de overhand, omdat de zware kanonnen niets in het moeras kunnen uitrichten, ze waren trouwens door de Duitsers deels reeds weggevoerd. Op uiterst handige wijze had de vijand op sommige plaatsen de bezwaren, die het geïnde land opleverde, weten te boven te komen. Op andere plaatsen werd de strijd letterlijk in het water gestreden, en man tegen man vaak. De worsteling was er een van grote ellendigheid. Want de soldaten waren lichamelijk soms geheel uitgeput door de koude en de natheid van hun kleren, die hun aan het lijf plakten en hun in hun bewegingen belemmerden. Langs de kust wonnen de verbonden, nabij Nieuwpoort voet na voet terrein. De Duitsers werd belet Nieuwpoort binnen te dringen en de vijand was beducht voor de Engelse vuurmonden van de vloot.

Terwijl wij aan de kust vorderden, moest onze middenlinie, die Diksmuide bezet hield, voor de druk wijken, tegen de namiddag was er geen houden meer aan en zag de stukgeschoten, uitgebrande, deerlijk gehavende plaats, die eens het schilderachtige Diksmuide was, voor de zoveelste keer de Duitsers binnenrukken. Bezetten kon de vijand echter de uit krijgskundig oogpunt thans gewichtige plaats niet geheel, want de bondgenoten bleven zich in de zuidelijke buitenwijken nestelen. Inmiddels rukten van hier hulptroepen naar de bedreigde plek om de doorbraak der Duitsers te voorkomen. Als is Diksmuide nu deels bezet, grote verandering levert dit nog op heden in de oorlogstoestand niet op, daar de gevechtlinie nog zo goed als ongeschonden bleef. Rond Ieper hebben de Fransen een aanval der jongere Duitse reservetroepen afgeslagen, maar leden daarbij toch zware verliezen aan doden en krijgsgevangenen.

Van pijnigende afzichtelijkheid is het verbranden der lijken door de Duitsers. Hun verliezen zijn schrikkelijk geweest in de afgelopen weken. Zoveel mogelijk hebben ze de lijken van het front weggevoerd, om ze elders te verbranden. Tijd voor begraven is er niet. Maar op verschillende punten werden de lijkenstapels ook in het gezicht van onze strijders een prooi der vlammen. Ge moet de ooggetuigen van deze schrikkelijkheid horen verhalen. Een huiver vaart u dan aan! De doden worden bijeen gesleept, zo mogelijk met het gelaat naar de grond gekeerd, en met stro bedekt. Een pestwalm stijgt dan op, die, dank zij de zeewind uit het westen, meestal gelukkig niet onze troepen teistert. Maar het ijselijkste is de stuiptrekkingen te zien van de in de hitte zich bewegende lijken. Om gek te worden! Het is of de doden weer levend worden; benen en armen bewegen, van sommigen richt zich het bovenlijf door de hitte deels op en de vrees jaagt de toeschouwer aan, dat hier geen deden, maar gewonden worden verkoold.

Aldus wordt gepoogd om, bij de onmogelijkheid de lijken te begraven, te voorkomen, dat de doden onbegraven op de velden wegrotten tot verderf van de levenden.

Parijs, 12 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

In het noorden hebben wij ons in alle stellingen gehandhaafd. De vijand, die uit Diksmuide door een nachtelijke aanval trachtte op te rukken, is teruggeslagen. Wij hebben het offensief tegen de troepen, die de IJzer waren overgestoken, hervat en de vijand op alle punten teruggedreven, behalve van een terrein van twee tot driehonderd meter lengte, dat hij nog op de linkeroever bezet houdt.

Londen, 12 november. De Engelse officiële mededeling bevestigt het hevige karakter van de strijd in Vlaanderen. Deze werd gekenmerkt door krachtige en veelvuldige aanvallen der Duitse infanterie, die afgewisseld werden door even zo hevige tegenaanvallen. Onze linie werd gehandhaafd, doch niet zonder aanzienlijke verliezen, waartegenover nog heviger verliezen van de vijand staan. De sterkte der bondgenoten wordt aanhoudend door nieuwe troepen op peil gehouden.

Het middelpunt van de worsteling is Ieper geweest. De verdediging van die stad is een van de meest treffende episoden uit de geschiedenis van het leger geweest. Meer dan drie weken zijn de stellingen daar behouden onder een regen van granaten, die zowel overdag als bij nacht bijna onophoudelijk voortduurde, en tegen de opvolgende aanvallen der vijandelijke infanterie, welke de een na de ander schipbreuk leed.

Berlijn, 13 november. Ambtelijke mededeling van hedenmorgen uit het grote hoofdkwartier:

Aan een gedeelte van de IJzer bij Nieuwpoort hebben onze mariniers de vijand zeer ernstige verliezen berokkend en 700 Fransen gevangen genomen.

Bij de goed vorderende aanvallen bij Ieper werden nog 1100 man krijgsgevangen gemaakt.

Londen, 13 november. De correspondent van de Daily News in noordoost Frankrijk, Tomlinson, seinde gisteren:

Na eerst alle aanleiding te hebben gegeven om te geloven, dat zij hun plan om langs de kust door te breken hadden prijsgegeven, kwamen de Duitsers woensdag terug en deden een buitengewoon felle en totaal onverwachte aanval om te bereiken, wat hun tevoren niet was gelukt. Het is echter niet mogelijk uit te maken, of zij van zins waren verder te rukken indien zij er in geslaagd mochten zijn de Engelse linie te doorbreken, dan wel of zij slechts een krachtige demonstratie hadden beproefd om een ander oogmerk te verbergen. Het is al meer gebeurd, dat de Duitsers een onverwachte, agressieve bedrijvigheid aan de dag legden, op een ogenblik dat zij in waarheid iets anders wilden ondernemen. In ieder geval mislukte gisteren hun poging, indien het hun er om te doen is geweest ons te verpletteren, al brachten zij ons ook aanmerkelijke verliezen toe en wonnen zij bij hun plotselinge, onverwachte poging terrein.

Ten hoogste slaagden zij er in zich voor die dag een verademing teweeg te brengen van onze algemene tegenaanvallen en de toenemende druk op hun rechtervleugel. Als loon voor hun inspanning kregen zij Diksmuide, dat thans nog slechts een steenhoop is.

Ik geloof dat dit reeds de zesde maal is dat de stad in andere handen overgaat. Wekenlang is zij bijna dagelijks gebombardeerd; het heeft nog een naam en een plaats op de kaart, maar dat is ook alles.

Bij leper hadden de Britse strijdkrachten opnieuw een uitbarsting te weerstaan van die Duitse aanvalswaai, welke zij zo goed bij de Duitsers kunnen uitlokken. De Duitsers overtroffen de Engelsen ver in getalsterkte. Volgens alle regels van het oorlogsspel hadden wij uit de plaats verdreven moeten zijn. Wij leden zware verliezen aan manschappen, doch behielden het terrein, ofschoon de felheid van de stormloop der Duitsers hen een paar kilometers in westelijke richting deed winnen. Verder naar het zuiden hadden de Fransen het zwaar te verduren. Ik geloof dat de Duitsers dicht genoeg opdrongen om Bethune onder kanonvuur te nemen. De aanval werd uitgevoerd in een hevige westerstorm met regenvlagen, en de actie der Duitsers was 's avond ternauwernood verslapt.

Al deze gevechten dragen in zeker opzicht hetzelfde karakter. Behalve in straatgevechten, wanneer er snel en opwindend werk van man tegen man te doen valt, waarbij persoonlijke behendigheid en vlugheid van groot gewicht zijn, is er weinig variatie in het algemene beloop van deze niet zeer pittoreske oorlog. Af en toe brengen de Brits-Indiërs of de Algerijnen een nieuw element in de strijd, door de weinig orthodoxe manier waarop zij bij stormaanvallen de blanke wapens hanteren of door steelse nachtelijke aanvallen, waarbij de Duitse lichtkogels de oosterlingen, die dan de Duitse schildwachten reeds de keel hebben afgesneden, een hulp te meer zijn om hun werk aan de nog half slapende gestalten der Duitsers te voltrekken.

Opwekkende cavalerieaanvallen ontbreken echter; ook worden maar weinig bajonetcharges uitgevoerd; de bereden artillerie

stormt slechts zelden voort op de manier, die op schilderijen zo aantrekkelijk aandoet.

Men ziet bijna nooit iets dan rook, en ook daarvan niet veel; voorts krijgt men gewonden te zien. Veel verscheidenheid is er enkel in het geraas dat men te horen krijgt.

Tegen de avond trekken de Duitsers, wanneer zij menen dat hun granaatkartetsvuur het terrein voldoende heeft gezuiverd, vooruit om dat terrein ook te bezetten. Veel haast maken zij daar nooit mee. Soms doen zij het in de wandelpas, en rekenen daarbij op hun aantal om aan de beweging succes te verleden; maar slechts zelden slagen zij erin het zogenaamd gezuiverde terrein te bezetten. Een granaatkartetsvuur is erg genoeg, zoals onze verliezen aantonen, doch niet zo erg, of mannen die bovenal met de vijand willen afrekenen door middel van geweer- en machinegeweevuur wanneer hij voorwaarts rukt, kunnen het doorstaan. Bij zulke gelegenheden lijden de Duitsers ongetwijfeld zulke zware verliezen, dat zij het niet maar aldoor op die manier kunnen volhouden. Die verliezen zijn vreselijk. De soldaten van de verbondenen zijn ervan overtuigd dat zij voor het minst de opmars der Duitsers kunnen stuiten; en zij hebben zich nu tot het volbrengen van die taak gezet, zo natuurlijk als bestond er geen ander werk.

Londen, 13 november. Aan de Times werd gisteren uit Noord-Frankrijk geseind:

Volgens Duitse officieren, die in handen der bondgenoten zijn gevallen, stonden bij de aanvang van de grote slag aan de IJzer, ruw geschat, 500.000 man tegenover ons. Deze officieren namen de verliezen van de vijand op 90.000 man. Van een regiment mariniers van 1800 man waren er slechts 80 overgebleven. De verliezen onder

de officieren waren buitengewoon groot. Vijf generaals, zegde men, waren gedood.

Ik heb, zegt de correspondent, gehoord van een Engels artillerie-officier, die bij Ieper heeft meegestreden, dat hij een groot aantal Duitse granaten had gezien met de datum oktober 1914 op de lonten. Slechts vier op de vijf van deze granaten ontploften. Niet alleen is er schaarste aan grote munitie bij de Duitsers, doch ook aan kleine munitie hebben zij gebrek. Op Duitse lijken zijn stukken gevonden, waarin de manschappen aangespoord worden hun schietvoorraad te sparen.

De slag aan de IJzer.

Ieper is nog steeds het middelpunt van de aanval der Duitsers, seint een correspondent van de Daily Mail uit Noord-Frankrijk.

De gevechten zijn zeer hevig en de mist bemoeilijkt ze zeer; maar die mist heeft ten minste aan de Indische troepen enige gelegenheid verschaft waarnaar ze verlangden. De bajonet overtreft het geweer als het dik van mist is, en in de laatste tijd was die zo zwaar, dat kleren en wapens druipnat waren. De Engelse patrouilles hebben anders genoten van die mist en waren schier kinderlijk opgetogen, dat zij nu de luchtverkenners konden vervangen.

Kleine klompjes gevangenen zijn aan weerskanten genomen.

De Duitsers zijn weer met geweld langs het kanaal voortgerukt in de richting van La Bassée.

Al deze bewegingen gingen samen met een nieuw bombardement van de drie steden Ieper, Béthune en het ongelukkige Arras, waar

nu weer een mooie kerk ingestort is. Nooit heeft echter het Franse veldgeschut van 7,5 cm beter werk gedaan. Na maanden lang gebruik wijken die kanonnen slechts zo weinig af, dat een schot ze geen handbreed doet afwijken, en men een wijnglas op een wiel kan zetten zonder een druppel te morsen.

Een gedeelte van de artillerie zit in de buurt van Ieper hopeloos in de modder en elke dag moet de tactiek van de aanvaller zich meer naar de bodemgesteldheid en het weer richten. De Fransen manoeuvreren in het gevecht buitengewoon handig met hun artillerie. Hun verliezen aan manschappen en kanonnen zijn sedert de opmars van de Marne buitengewoon klein geweest.

Men moet niet denken, dat de pogingen der Duitsers verzwakt zijn. Nog altijd trekken zij op belangrijke punten grote strijdkrachten samen. Hachelijke gevechten, waarbij levens en materieel verloren gaan, zijn aan de orde van de dag. De Duitsers winnen niet, maar zijn ook niet verslagen.

Het is nog nooit zo duidelijk geweest, dat Engeland en zijn bondgenoten om te kunnen slagen, het gehele gewicht van de natie achter zich moeten hebben. De dagelijkse gedachte van de soldaten aan het front geldt de versterking van het leger. Naar de berichten dienaangaande zien zij meer verlangend uit dan naar tijding van de hunnen.

De oorlogstoestand.

De Duitsers weten ons te melden, dat de bondgenoten, die van Nieuwpoort uit naar Lombardsijde waren opgerukt, over de IJzer zijn teruggedrongen. Dit is zeer goed mogelijk zonder dat zij nochtans uit Nieuwpoort zijn verdreven, want de IJzer loopt ten noordwesten Nieuwpoort voorbij. Verder horen wij dat de

oostelijke oever van de IJzer tot aan zee door de bondgenoten is ontruimd. “Tot aan zee” is duidelijk, maar vanwaar te beginnen? In verband met het voorafgaande, veronderstellen wij, van het stadje Nieuwpoort af tot aan zee, dat is over een afstand van 2,5 kilometer. Van Diksmuide uit zijn de Duitsers niet over de IJzer kunnen komen. Ten zuiden van Diksmuide waren zij er dinsdag al over en hun aanval daar aan gene zijde van het kanaal heeft “vorderingen gemaakt”. Wij vernemen niet over welke afstand en kunnen dus niet beoordelen of daardoor de bondgenoten, die in de buitenwijken van Diksmuide de overgang over de IJzer verdedigen, in gevaar wordt gebracht.

Van Franse zijde.

Het communiqué van het Franse gezantschap van heden luidt:

Woensdag heeft de strijd op onze linkervleugel even krachtig voortgeduurd. Hij is voortgezet met afwisselend vooruitrukken en terugwijken, zonder bepaald gewicht. Op algemene wijze is het gevechtsfront niet belangrijk gewijzigd, sedert 10 november ‘s avonds, op de algemene linie: Nieuwpoort, kanaal van Nieuwpoort naar Ieper, de buitenposten van Ieper, de streek van Zonnebeke en het westen van Armentières.

14 november 1914

Londen, 13 november. Niet officieel wordt gemeld, dat er zeer belangrijke en verblijdende gebeurtenissen op til zijn.

Volgens een bericht van Central News zijn de Duitsers weer uit Diksmuide verdreven.

De worsteling bij Diksmuide.

De Belgische correspondent van de Tijd seint uit Duinkerken op 11 november:

De Duitsers hebben van hun inneming van Diksmuide nog geen partij kunnen trekken. Zij hebben zich daar voor het ogenblik vastgezet. Onze rangen zijn zich met grote snelheid aan het herstellen. Een bres heeft de Duitse moker niet geslagen, al waren we tot wijken op één punt gedwongen. De ganse linie bleef onverlet en snel hebben allerlei troepenverplaatsingen plaats gehad, om zwakke punten te versterken. Daardoor is het nodig gebleken, dat de voorwaartse beweging ten noorden van Nieuwpoort door onze linie niet werd voortgezet, teneinde onze linie niet nodeloos te verlengen en daardoor te verzwakken. Met grote spoed zijn alle maatregelen genomen, opdat de Duitsers hun gedeeltelijke bezetting van Diksmuide zich niet tot nut kunnen maken en geen aanvallende voorwaartse beweging van grote kracht kunnen beginnen. Daarvoor was nodig, dat onmiddellijk de Duitse troepen, die links en rechts van Diksmuide over de IJzer waren gekomen, werden teruggeworpen en de bezetting van Diksmuide in haar verbindingslinie bedreigd. Ik meldde reeds, dat Fransen waren toegesnel, om de Engelsen en het Belgische leger, dat zéér, zéér heeft geleden, te helpen.

De bondgenoten dringen heden weer met kracht voorwaarts. Belet moet worden, dat de Duitsers hun zwaar geschut naar Diksmuide kunnen voeren en in stelling brengen. Daarom moet, kost wat kost, gepoogd worden de vijand tegen, zo mogelijk over het water terug te slaan. Zolang de Duitsers enkel Diksmuide bezet kunnen houden,

zoals op heden, is het gevaar nog niet groot, maar voorkomen moet worden, dat zich bij Diksmuide een macht samentrekt van aanzienlijke grootte, die een wig kan drijven tussen onze linie en zwaar geschut in stelling kan brengen. Onze verkenners berichten, dat de vijand voornemens schijnt, zo spoedig mogelijk van Diksmuide in de richting Duinkerken op te rukken. Alle maatregelen zijn genomen, dat dit belet wordt.

En als de voortekenen niet bedriegen, zal de tegenactie van onze troepen slagen, zal de vijand in Diksmuide een vossengat vinden en elders over de vaart worden teruggeworpen.

Maar hoe gegrond onze verwachtingen ook zijn, niemand weet, wat de dag van morgen brengen gaat. Heden hing er op verschillende plaatsen een dikke mist, die het uitzwermen van onze vliegers-verkenners bemoeilijkte, zo niet geheel belette. Laat licht, vroeg donker, op de enkele uren van de dag nog mist ... zo wordt de bekwaamste krijgskunde er een van geluk en toeval en wordt de strijd een ware hel. Want niets is ontzenuwender dan de vijand niet te onderkennen, hem plotseling geheel onverwachts uit de duisternis te zien opdoemen of uit de mist zich te zien losmaken als een reusachtige demon.

Naar de correspondent van de Tijd te Londen meldt, is Zeebrugge op last der Duitse militaire overheid geheel ontruimd en de haven aldaar tot een station voor onderzeeboten ingericht. In de hotels worden de grote zalen als montagekamers gebruikt, waar de verschillende onderdelen der boten, over land aangevoerd, in elkaar gezet worden.

Parijs, 13 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

Tussen de zee en de Leie is het optreden van de Duitsers minder hevig geweest en op enkele gedeelten van het front hebben wij het offensief zelfs hervat. Ten zuiden van Bikschote (tussen Diksmuide en Ieper) hebben wij terrein gewonnen. Ten oosten van Ieper hebben wij met een tegenaanval een gehucht genomen, dat wij hadden verloren. Ten zuiden van Ieper hebben wij een aanval van de Pruisische garde afgeslagen.

Van het overige gedeelte van het front wordt slechts van geschutvuur gewag gemaakt.

Berlijn, 14 november. Ambtelijke mededeling uit het grote hoofdkwartier:

De gevechten in West-Vlaanderen duren nog voort, maar werden gedurende de laatste dagen verhinderd door regenachtig en stormachtig weer. Onze aanvallen hebben verder langzame vorderingen gemaakt.

Ten zuiden van Ieper werden 700 Fransen gevangen genomen.

Londen, 14 november. Officieel: De Pruisische garde heeft de 11^e november voor Ieper een verwoede aanval gedaan op een gedeelte van onze linies. De Duitsers wilden er partij van trekken, dat onze linies reeds verzwakt waren door vroegere infanterieaanvallen en deden een uiterste poging om door te breken.

Hieronder volgen in het kort de bijzonderheden. De Engelse troepen werden gedurende drie uren, vanaf het aanbreken van de dag, aan het geweldigste bombardement blootgesteld, dat zij nog ooit te doorstaan gehad hadden. Onmiddellijk daarna gingen de eerste en vierde brigades van de Pruisische garde in volle sterkte tot de aanval over. Deze elitetroepen waren hierheen gezonden om

door te breken op een punt, waar alle vroegere pogingen der Duitse infanterie gefaald hadden. De aanval der garde werd met de grootste moed en hardnekkigheid uitgevoerd. De poging om tot leper door te breken werd, dank zij de moed van onze (de Britse) troepen, verijdeld, die prachtig tegenstand boden aan de overmacht van de vijand.

Evenwel stelde de overmacht in getalsterkte de Pruisen ertoe in staat op drie punten de Engelse linie te breken. Ze werden echter met geweld teruggeworpen; en hun werd belet verder terrein te winnen. Wij hebben de Duitsers geweldige verliezen toegebracht. Achter de loopgraven van ons front vonden wij 700 lijken van Duitsers. Ook moeten zij bij het voorwaarts dringen naar onze linies, waarbij zij in het front en op de flank beschoten werden, aanzienlijke verliezen hebben gehad.

Ook de verliezen der Engelsen waren aanzienlijk. Ook bij deze gelegenheid weer, is, evenals vroeger, het gedrag van de Engelse troepen uiterst loffelijk geweest.

Terneuzen, 14 november. Onder de Duitse troepen te Gent en Brugge wordt thans de tijding verspreid, dat Calais op de bondgenoten is veroverd. Dit heeft de stemming, die de laatste weken steeds neerslachtiger werd, enigszins verbeterd.

Behalve de projectielen der tegenstanders begint thans ook het ongunstige weer talloze slachtoffers te eisen. Onder de dodelijk vermoeide en niet steeds even goed verzorgde troepen komen vele ziektegevallen voor, o.a. zijn er vele lijdens aan longontsteking. Daar de lazaretten reeds overvuld zijn met gewonden, laat de verzorging der zieken zeer veel te wensen over.

Een soldaat, die uit de gevechtlinie kwam, vertelde, dat het lijden de laatste dagen steeds ondraaglijker is geworden. Meer dan anders worden de troepen in de loopgraven afgelost, maar die tijdelijk afgeloste troepen vinden dan in de periode van rust bijna nimmer voldoende onderdak. De infanteriegevechten hebben de laatste twee dagen in betekenis verloren. Vele gevallen van plotselinge krankzinnigheid hebben zich voorgedaan.

De oorlogstoestand.

Toen wij het eerste bericht van de bezetting van Diksmuide en de verdere voordelen, door de Duitsers dinsdag, aan de IJzer behaald, bespraken, meenden wij uit die berichten te kunnen opmaken, dat men hier weer, gelijk zo vaak al in deze oorlog, te doen hadden met de inleiding van een Duits succes, waarvan het vervolg uitbleef, dat er eigenlijk eerst een succes van zou moeten maken.

Diksmuide, aan de bocht van de IJzer en aan het begin van de spoorweg, die vooreerst naar Veurne loopt, is voor de strijd aan de IJzer inderdaad een punt van strategische betekenis, maar de bezetting van het (inmiddels verwoeste) plaatsje alleen, niet gevolgd door de forcering van de overgang aldaar over de rivier, heeft die betekenis niet. De Duitsers zijn met grote macht op dit punt aangevallen, gesteund door gelijktijdige aanvallen aan beide zijden. Bezijden Diksmuide zijn zij wel de IJzer overgekomen, maar in Diksmuide zelf niet en daar is het punt waar de forcering van de rivierovergang de inleiding tot een verdere opmars kon vormen. Het succes van de aanvallen ten zuiden en ten noordwesten van Diksmuide, heeft, door de mislukking van de hoofdaanval door die plaats zelf, die zij moesten steunen, op zichzelf geen grote betekenis.

Intussen hebben de bondgenoten de tijd gehad om troepen op het bedreigde punt samen te trekken, zodat de aanval, die de Duitsers op het noordwestelijke front in de afgelopen week hebben ondernomen, als mislukt kan worden beschouwd. Zoals men hieronder kan lezen, trekt de militaire medewerker van de Times hieruit onmiddellijk de stoute conclusie, dat de oorlog nu voor Duitsland totaal verloren is. Wij geloven dat hij zich bij zijn redenering door zijn gevoel en zijn wensen heeft laten meeslepen en daardoor te ver gaat en voorbarig is. Wij zien niet in, wat de veronderstelling wettigt, dat de Duitsers het bij de aanval van verleden week, die geen beslissing heeft kunnen brengen, zouden laten, integendeel verwachten wij, dat zij eerlang met nog groter kracht opnieuw zullen aanvallen, zij het ook niet precies op dezelfde plaats.

Over de uitslag vallen geen voorspellingen te doen. De Duitsers hebben hier geen verachtelijke tegenstander tegenover zich. Het Engelse leger van deze tijd heeft getoond niet minder taai en geducht te wezen als het leger dat in Napoleons tijd in Spanje lauweren heeft verworven.

De man van de Times zegt verder: "Maar toch, wat zou het Duitsland baten, een deel van België vast te houden, als Silezië en Oost-Pruisen overlopen worden en het Duitse rijk in het hart getroffen wordt?"

Het gevecht om Diksmuide.

De correspondent van de Times in West-Vlaanderen geeft in een telegram van 11 dezer de volgende voorstelling van de gevechten om Diksmuide.

De Duitsers hebben het offensief aan de IJzer hervat. Er zijn slechts twee punten waar zij dit nog kunnen doen, te Nieuwpoort en te Diksmuide. Het gehele front tussen beide steden is onmogelijk geworden als gevechtsterrein door de overstromingen.

Zij hebben nu Diksmuide als voornaamste punt voor hun aanval gekozen. Er waren berichten ontvangen, dat Duitse troepen tussen Diksmuide en Torhout samengetrokken werden. Deze troepen zijn opgetreden.

's Ochtends openden de Duitse batterijen een zwaar vuur op de Franse stellingen en onderhielden dit het grootste deel van de dag. Deze kanonnade was het voorspel van een hevige infanterieaanval tegen de buitenwijken van Diksmuide. De overval werd met grote dapperheid gedaan en er werd zwaar gevochten. De Duitsers kwamen in overstelpend aantal opzetten en tegen de avond waren de bondgenoten gedwongen te wijken. Zij trokken terug op de stad en vernielden twee bruggen bij hun aftocht. De Duitsers veroverden zodoende het bruggenhoofd.

De volgende ochtend werden van weerskanten grote versterkingen aangevoerd en het vechten in en om de stad hield aan. In de loop van de middag was een macht Duitsers er in geslaagd, de stad binnen te dringen en de wanhopige strijd werd in de straten voortgezet.

De inneming van Diksmuide of een deel ervan zou geen groot voordeel voor de Duitsers zijn. De stad is bijna helemaal door het water omringd. Meer dan eens is Diksmuide een dodelijke val voor de Duitsers gebleken, en dit zal nu misschien weer het geval zijn.

De overstroming om Nieuwpoort.

Een correspondent van de Times heeft een bewoner van Nieuwpoort ontmoet, die hem een belangwekkend stuk liet zien, welks ontdekking voor de Belgen bij hun stuiten van de opmars der Duitsers uit Oostende van de grootste waarde geweest moet zijn.

Het stuk had betrekking op een rechtsgeding, dat in 1795 gevoerd is tussen een boer en een landheer, waarbij de eerste vergoeding eiste voor de schade, die het gevolg was van het overstromen van zijn grond tijdens de verdediging van Nieuwpoort in 1793-1794. Dit stuk, zo vernam de correspondent, verschafte de Belgen de inlichtingen, die hen in staat stelden het district van Nieuwpoort op het geschikte punt onder water te zetten en de tactiek te herhalen, die zij in het eerste stadium van de opmars tegen Antwerpen toepasten.

Het communiqué van het Franse gezantschap luidt heden als volgt:

Van de zee af tot aan de Leie droeg de strijd een minder hevig karakter dan in de loop der vorige dagen. Verscheidene pogingen der Duitsers om het kanaal van de IJzer over te steken zijn verijdeld. Over het geheel zijn onze stellingen zonder wijziging gehandhaafd, noordelijk, oostelijk en zuidoostelijk van Ieper.

Donderdag zijn, naar de Daily Mail uit Duinkerken verneemt, twee gepantserde treinen te Poperinge op elkaar gelopen. Spionnen hadden de signalen verkeerd gesteld. Niemand werd gedood, maar de munitie werd over de hele spoordijk verspreid, gelukkig echter zonder te ontploffen.

15 november 1914

Berlijn, 14 november. Ambtelijke mededeling uit het grote hoofdkwartier:

De gevechten in West-Vlaanderen duren nog voort, maar werden gedurende de laatste dagen verhinderd door regenachtig en stormachtig weer. Onze aanvallen hebben verder langzame vorderingen gemaakt.

Ten zuiden van Ieper werden 700 Fransen gevangen genomen.

Parijs, 14 november. Een mededeling van de Belgische regering bevestigt: De aanval van de Duitsers tegen het grote bruggenhoofd van Nieuwpoort is mislukt. Verscheidene pogingen van de vijand om in de streek ten oosten en zuidoosten van Ieper aanvallend op te treden zijn gestuit.

In de omstreken van Bikschote zijn wij een kilometer naar het oosten toe opgeschoten.

Een nachtelijke uitval uit Diksmuide.

De Belgische oorlogscorrespondent van De Tijd seint uit Duinkerken op 12 november: Wat gisteren verwacht werd, is geschied. In de nacht heeft de vijand getracht zich de bezetting van Diksmuide ten nutte te maken, om onder begunstiging der duisternis van daar voorwaarts te rukken. Maar het is hem niet gelukt. De betekenis van Diksmuide als krijgskundig punt en derhalve ook de bezetting van Diksmuide mogen niet overschat noch onderschat worden. Een bezetting van Diksmuide door wie ook, betekent noch voor ons, noch voor de vijand een betekenisvol gewin, in zoverre er noch het lot van Duinkerken, noch een doorbraak der linie van de bondgenoten mee gemoeid is. Evenwel heeft de nu deels plat geschoten plaats, haar bijzonder belang. Ze is immers gelegen aan de gekanaliseerde IJzer, aan de zijde van de vijand. Zolang onze troepen de plaats bezet hielden, was er aan de overzijde zelf een krachtig beletsel voor de vijand de waterlinie te forceren, terwijl

deze van het overschrijden van het water op andere plaatsen geen krijgskundige voordeel kon trekken. Aldus beschouwd, is bijgevolg de bezetting op zich zelf van Diksmuide voor de vijand winst. Maar die winst is voor ons nog geen zwaar verlies, omdat de Duitsers, al zijn ze in Diksmuide, nog niet over de waterlijn zijn en nog niet onze eigenlijke eerste verdedigingslinie hebben doorbroken.

Dit nu hebben ze in de nacht pogen te doen. Echt duidelijk is het mij niet, wat ze daarmee voor hadden, wat zij met heel de aanval bij Diksmuide in de laatste dagen beoogden. Was het een schijnoperatie om bij Ieper te beter te kunnen slagen en onze troepen vandaar weg te lokken? Was de aanval bij Diksmuide een werkelijk gemeend plan om door te breken, hetgeen ik voor mij geloof? In ieder geval: ze zijn teruggekeerd en na Diksmuide deels in handen gekregen te hebben, poogden ze deze plaats als basis van oprukken te bezigen. Bij dag was dit al zeer bezwaarlijk en daarom werd de nacht verkozen. Het is ongelooflijk met welk een behoedzaamheid de Duitsers daarbij te werk gingen. Komen zij overdag met de overmacht van het getal, in de nacht beproeven ze het met enkele stoute verkenningstochten, die voor hun troepen de weg moeten openen. Maar zo zorgzaam en stil was de vijand niet voortgerukt, of de onzen hadden hem dra bereikt. Er werd echter niet gevuurd. Stil liet men de vijand in de waan, dat hij onbemerkt was ... liet hem al nader en nader komen ... dan een geweldige losbranding, een ijselijk huilen en geknetter in de nacht ...

De nachtelijke uitval der Duitsers om de IJzerlinie bij Diksmuide te forceren is op niets uitgelopen en op heden is de algemene toestand, ofschoon er op vele punten plaatselijke veranderingen intraden, toch schier ongewijzigd.

De correspondent van de Times in West-Vlaanderen meldt dat het kanon, opgesteld in een van de boerderijen, die de Duitsers op de linkeroever van de IJzer bezet houden, en waarmee zij nu en dan Veurne beschoten, door de bondgenoten is veroverd, na een bestorming van de boerderij, waarin het verborgen was opgesteld.

Parijs, 14 november. Officiële mededeling van elf uur 's avonds:

Van de zee tot Rijsel zijn heden de resultaten goed. De aanvallen der Duitsers bezuiden Ieper zijn met voor hen grote verliezen afgeslagen.

16 november 1914

Van Franse zijde.

Het Franse gezantschap verstrekt ons de volgende mededeling omtrent de krijgsv verrichtingen:

Zaterdag was het een rustiger dag in de gehele noorderstreek. Een aanval der Duitsers tegen het grote bruggenhoofd van Nieuwpoort is mislukt.

Verschillende pogingen tot een vijandelijk offensief in de streek ten oosten en ten zuidoosten van Ieper zijn verijdeld en meer in het bijzonder een door de Pruisische garde aangegaan gevecht. Daar de vijand onder een zeer krachtig vuur kwam van onze artillerie en van het Engelse geschut, heeft hij talrijke doden op het terrein achtergelaten.

Er moet vrijdag een hevig luchtgevecht boven Ieper zijn gevoerd, naar uit Parijs aan een Noors blad wordt gemeld. Vier Duitse Tauben waren boven de stad verschenen en hadden er bommen geworpen. Twee Franse en twee Engelse vliegers zijn de Duitsers toen achterna

gegaan, waarop er een hevig luchtgevecht ontstond. De afloop wordt niet gemeld.

Een Brussels blad meldt, dat een Engelse vlieger een bom heeft gegooid op Kortrijk en dat daarbij 15 inwoners zijn omgekomen.

Parijs, 15 november. Het officiële bericht van hedenmiddag 3 uur luidt:

De dag van gisteren is over het gehele front betrekkelijk kalm verlopen. Hij is voornamelijk gekenmerkt door artillerieduels.

Intussen hebben de Duitsers opnieuw aanvallen beproefd ten noordoosten en ten zuiden van Ieper, welke alle zijn afgeslagen met aanzienlijke verliezen voor hen.

In het kort zijn alle pogingen, door de Duitsers de laatste dagen gedaan, slechts uitgelopen op de inneming van het in puin geschoten dorp Diksmuide, waarvan de afgezonderde positie op de rechteroever van het kanaal de verdediging moeilijk maakte.

Vlissingen, 15 november. Hedenmiddag is hier uit de richting Oostende duidelijk een aanhoudend kanongebulder gehoord.

Parijs, 15 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

Het belangrijkste voorval van de dag van gisteren is het terugwerpen van de vijand op de rechteroever van het IJzerkanaal. Het gedeelte van de linkeroever, dat de Duitsers nog bezet hielden, is nu geheel ontruimd.

Ten zuiden van Bikschote hebben wij een klein bos heroverd, dat bij een nachtelijke aanval was verloren gegaan. Aan het einde van de

dag beproefde de vijand ten zuiden van Ieper zonder succes een aanval.

Van het overige gedeelte van het front geen nieuws.

De oorlogstoestand.

Het begin van succes, dat de Duitsers in de vorige week hebben bevochten, maar tengevolge van de felle tegenstand van de troepen der ententemogendheden en de moeilijkheden van het terrein niet hebben kunnen doorzetten, is thans weer nagenoeg geheel voor hen verloren gegaan. Zo zag deze zondag de vijandelijke legers aan de IJzer vrijwel op dezelfde plaats als de vorige, met dit verschil alleen dat de Duitsers nog in het plaatsje Diksmuide zijn, wat een twijfelachtig voordeel heten mag.

Nu zullen er wel enige dagen moeten verlopen voor zich de aanduidingen voor de verdere ontwikkeling van de positieoorlog op het westelijk front gaan aftekenen. Men kan zich die ontwikkeling in verschillende richtingen denken: een offensief van de bondgenoten aan de IJzer, een nieuw offensief van de Duitsers in de buurt van Arras.

Een Engelse verpleegster, die in West-Vlaanderen gewonden verpleegd heeft, schrijft dat de kaki uniformen van de Engelsen in die streek misplaatst zijn. De kaki kleur steekt scherp tegen de omgeving af. Zij heeft dan ook de kleur van haar eigen ambulance grijs, in de kleur van de oorlogsschepen, laten overschilderen.

De Franse legatie ontving heden de volgende mededelingen omtrent de krijgsverrichtingen:

De dag van zaterdag, die betrekkelijk kalm was, werd vooral gekenmerkt door artilleriegevechten. De Duitsers hebben opnieuw verschillende aanvallen beproefd ten noorden, ten oosten en ten zuiden van Ieper. Zij werden overal met voor hen belangrijke verliezen teruggeworpen.

Het wordt bevestigd, dat de vijand in de streek van Ieper een buitengewoon groot aantal doden en gewonden had. Men bericht, dat met name eergisteren een vijandelijke afdeling, groot 120 man, werd gevangen genomen. Deze 120 man werd gevangen genomen. Deze 120 man vormden alles, wat er overbleef van een bataljon, dat diezelfde ochtend met een duizendtal manschappen tot de aanval tegen onze loopgraven was opgetrokken. Verschillende compagnieën, o.a. van de divisie der Pruisische garde, die aan deze kant optrad, en van het tweede Beierse legerkorps, dat in het begin van november weer op oorlogssterkte was gebracht, telden niet meer dan 100 à 150 man.

17 november 1914

Parijs, 16 november. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Nieuwe inundaties hebben het ondergelopen terrein uitgebreid tot vijf km ten noorden van Bikschote.

De pogingen der Duitsers om tussen Dixmuide en Bikschote over het IJzerkanaal te komen, zijn verijdeld. Daarbij is een Duits regiment geheel vernietigd.

Berlijn, 16 november. Kennisgeving van hedenochtend uit het grote hoofdkwartier:

Op het westelijke oorlogsterrein is gisteren ingevolge de storm, die met sneeuwjacht gepaard ging, de activiteit van beide partijen slechts gering geweest.

In Vlaanderen is ons aanvallend optreden langzaam gevorderd.

De gehele kust is in staat van verdediging gebracht met versterkingen, die met het front naar het westen en het zuiden zijn gewend.

De strijd in Vlaanderen.

Naar de Belgische oorlogscorrespondent van de Tijd seint is het offensief van de Duitsers aan de IJzer verlamd. De schok is weerstaan, de inneming van Diksmuide is geen krijgskundige winst geworden voor voortrukkende beweging. Verse Franse troepen zijn op verschillende punten de verzwakte gelederen der bondgenoten komen versterken, en vermoeide Belgische afdelingen komen vervangen. Er gaan ook Belgen naar Parijs voor de fortenbezetting, zodat de verse troepen der Parijse forten vrij komen.

De correspondent spreekt voorts berichten in Engelse bladen tegen over de verwoestingen, in Ieper aangericht.

“Ieper zou een prooi der vlammen geworden zijn, in een vlammenzee zijn opgegaan; de beroemde lakenhal was vernietigd enz. Ik kan u echter verzekeren, dat, ofschoon Ieper natuurlijk zeer geleden heeft, de brand toch beperkt is gebleven tot enige huizenblokken en Ieper niet in vlammen is opgegaan. De beroemde lakenhal uit de 13^e eeuw is ongeschonden gebleven en van een platgeschoten Ieper kan nog niet gesproken worden.”

Van de Zeeuwse grens. Men meldt ons uit Oostburg: Het oorlogsrumoer in België is zondag hier weer gehoord; schier alle bewoners werden 's middags opgeschrikt door ontzettend zware slagen, welke alle gebouwen op hun grondvesten deden trillen. De knallen kwamen uit de richting Knokke-Blankenberge en waren nog nimmer zo duidelijk waarneembaar als thans. Waarschijnlijk zijn er kunstwerken vernietigd in of nabij Zeebrugge.

Londen, 17 november. De Times verneemt d.d. gisteren van een correspondent in Noord-Frankrijk, dat het daar 36 uur aan één stuk heeft geregend. De wegen van de Vlaamse laagvlakte zijn tot modderpoelen geworden; en de troepen in de loopgraven lopen enig gevaar die te moeten ontruimen. Al wat mogelijk is wordt gedaan om het lot der soldaten zo draaglijk mogelijk te maken.

De loopgraven zijn geschoord met houtwerk; er zijn goten gegraven om het water af te voeren, en in de loopgraven is op de bodem hout gelegd en stro gespreid, waarop de mannen kunnen staan.

Intussen woedt de slag in het noorden voort. Granaten en granaatkartetsen blijven even onafgebroken vallen als de regen.

De Franse troepen hebben, zij aan zij met de onzen, dapper gevochten ter verdediging van Ieper.

Een gewonde Franse soldaat vertelde mij het volgende: Mijn brigade was opgesteld over een front ter breedte van 4 km ten noorden van Ieper. De vijand viel ons woensdag met een sterke macht aan. In groten getale wierp hij zich op ons en was niet te stuiten. Keer op keer werd hij teruggeslagen, maar steeds weer kwam hij met grotere macht opzetten. Met felheid werd het gevecht voortgezet tot donderdagavond. Nu en dan werden wij genoodzaakt te wijken, maar telkenmale slaagden wij er door felle

tegenaanvallen in, de verloren grond te herwinnen. Ik heb één dag een loopgraaf zeven maal zien nemen en terugnemen.

Donderdagavond verflauwden de aanvallen van de vijand, doch zij werden zaterdagmorgen met verdubbelde woede hervat. Veertig uur lang vochten wij om elke voet grond; het is onmogelijk te beschrijven, hoe hels de toestand was. De vijand bracht tegen ons alle krijgsmiddelen in het spel: infanterie, artillerie en machinegeweervuur. Onze verliezen waren zwaar, die van de vijand echter vreselijk. Hele Duitse bataljons werden door onze 7,5 cm-kanonnen en door onze mitrailleuses neergemaaid. Zelf heb ik gezien dat een Duits regiment met vliegende vaandels vooruit rukte, totdat, op 300 meter afstand, een vreselijk vuur uit onze loopgraven op de vijand werd geopend. De aanvallers moesten in wanorde terug; maar zij herstelden zich en, in uitgedund aantal, hernieuwden zij de aanval. Ditmaal kwamen zij tot op ca. 100 m van onze linie, toen zij aan een vernietigend vuur werden blootgesteld en terug moesten keren. Maar nog kwamen zij opzetten, ofschoon zij reeds twee derden der hunnen hadden verloren. Nu werd ons bevolen, niet te vuren, maar de Duitsers vlakbij te laten komen. Toen zij nog maar 20 m van ons af waren, werd het bevel gegeven: "snelvuur". Tien minuten later had het Duitse regiment opgehouden te bestaan: in minder dan een uur tijd waren 3000 man uitgeroeid.

Berlijn, 16 november. De correspondent van de Lokal-Anzeiger verneemt uit Roosendaal: De laatste acht dagen heeft het Belgische leger 18.000 man verloren, onder wie ongeveer 600 officieren. Het aantal door de Duitsers gevangen genomen Belgen wordt op 4000 geschat. Er zouden van het Belgische leger nog slecht 25.000 man over zijn. De overgebleven strijders hebben zich bij Zonnebeke

verenigd, terwijl de Franse en Engelse troepen de linie Lombardsijde-leper verdedigen.

Londen, 16 november. De ooggetuige in het Engelse hoofdkwartier beschrijft de krijgsverrichtingen tot de 10^e november en meldt dat de Duitsers zware verliezen hebben geleden bij herhaalde nachtelijke aanvallen. Verscheidene honderden zijn met de bajonet gedood. De 8^e november hebben de Duitsers op een klein gedeelte van het front zelfs 1200 man verloren. Dagboeken op Duitse soldaten gevonden, bewijzen dat de troepen ten volle inzien dat zulke slachtingen tot niets dienen.

Voorts is gebleken dat een deel der Duitse troepen is samengesteld uit rekruten die maar acht weken praktisch geoefend zijn en in het geheel geen onderricht hebben gehad in het gebruik van vuurwapens of het aanleggen van loopgraven.

De ooggetuige gewaagt met veel lof van het schieten der Engelse houwitseren en der Franse 7,5 cm-kanonnen, waarvan men de uitwerking moet hebben gezien om ze op de juiste waarde te kunnen schatten.

De Duitsers hebben een roekeloze moed getoond tegenover ons vuur en, zegt de ooggetuige, men moet toegeven dat ondanks het gebrek aan officieren en gemis aan oefening jongens van 17 jaar ons kanonvuur het hoofd hebben geboden en naar de lopen van onze geweren zijn toegelopen om onversaagd bij kudde te worden doodgeschoten. Dat is het gevolg van de strenge tucht in het Pruisisch oorlogsmechanisme.

De buitengewone felheid waarmee de laatste weken gevochten wordt in Noord-Frankrijk en Zuidwest-België, komt hoe langer hoe meer tot uiting in de ambtelijke verliezenlijsten die in de Engelse

bladen worden gepubliceerd. De Times van maandag vermeldt de namen van 73 gesneuvelde officieren, en van 200 gewonde of vermiste officieren. Daaronder zijn natuurlijk ook krijgsgevangenen.

Dit zijn de officiële opgaven. Verder geeft de Times de namen van 5 gesneuvelde officieren, die nog niet ambtelijk waren gerapporteerd.

Dezer dagen is gemeld, dat de Belgen de overstroming aan de IJzer hadden kunnen bewerkstelligen op grond van inlichtingen, die zij hadden verkregen uit een oud stuk waarin aangegeven was, hoe men bij de verdediging van Nieuwpoort in het laatst van de 18^e eeuw het omliggende land onder water had gezet.

Nu geeft een correspondent van de Times echter een geheel andere lezing. De man, zegt hij, die de inundatie van de stellingen der Duitsers aan de IJzer heeft ontworpen, heeft de Leopoldsorde gekregen. Hij is wachter aan de grote sluizen te Nieuwpoort die de waterstand in de kanalen en plassen regelen en bezit daardoor een ongeëvenaarde kennis van de wijze waarop men het land onder water kan zetten. Hij vestigde er de aandacht van de Belgische staf op, dat men door de spoordijk als dijk te gebruiken en de kanaaldijk op verschillende plaatsen door te steken, het grootste gedeelte van het land waarin de schansen en de artilleriestellingen van de Duitsers lagen, onder water kon zetten. Zijn plan werd dadelijk aangenomen. De doorgangen onder de spoorweg werden afgesloten en daarna werd het vuur van de zware kanonnen op sommige punten van de kanaaldijk gericht, tot er in deze een gat was geslagen en het water zich over de lager gelegen landen verspreidde.

Ambtelijke berichten hebben reeds gewag gemaakt van het ongunstige weer op het westelijk oorlogsterrein. De ommekeer is plotseling gekomen. Verleden week was het warm en zacht en stil en baadden de Belgische soldaten nog in het kanaal van Nieuwpoort naar Ieper, terwijl de rook van de springende granaten roerloos in de stille lucht hing. Zondag woei er een sneeuwstorm en werden de wegen in poelen herschapen. De toestand van de wegen zal een merkbare invloed op het krijgsbedrijf hebben. De gewone grote weg in Vlaanderen is alleen in het midden geplaveid. Bij slecht weer wordt die weg een glibberige keistrook waarop een auto van de ene kant naar de andere slingert, en elk ogenblik gevaar loopt een wiel te verliezen in de poelen opzij van de weg.

Men verwacht niet dat de winter in het noorden van Frankrijk streng genoeg zal zijn om daar het gevecht tot stilstand te brengen. Aanvallen en tegenaanvallen duren op de gewone wijze voort, ofschoon de omstandigheden dikwijls zeer moeilijk zijn.

De Franse legatie deelt onder dagtekening van heden omtrent de krijgsverrichtingen het volgende mee:

Langs het Kanaal van de IJzer, van Nieuwpoort tot stroomopwaarts bij Diksmuide, was er de 15^e slechts onbetekenend geschutvuur. Door nieuwe inundaties strekt het ondergelopen terrein zich thans uit ten zuiden van Diksmuide tot 5 km ten noorden van Bikschote. Vijandelijke strijdkrachten, die getracht hadden het kanaal tussen de streek van Diksmuide en die van Bikschote over te steken, zijn alle tot over de bruggen teruggeworpen. Een Duits regiment is geheel en al vernietigd ten zuiden van Bikschote. Ten zuidoosten van Ieper werden twee andere aanvallen der Duitsers afgeslagen.

Wij hebben reeds vermeld, dat de Belgische correspondent van de Tijd het bericht in Engelse bladen, dat Ieper verwoest is, tegenspreekt. Hij leidt die tegenspraak in met de volgende beschouwing over Engelse correspondenten op het westelijke oorlogsterrein:

“Over de eigenlijke krijgsbedrijven valt voorts weinig te schrijven, ofschoon wel te verbeelden, zoals Engelse confraters te vaak doen. Zij dragen de vloek met zich van “officieel” geboekt te staan als oorlogscorrespondent. Zij zijn als “oorlogscorrespondent” vertrokken en hier aangekomen; ze willen ook als zodanig behandeld worden en verlangen “officiële” inlichtingen, “officiële” hulp bij de uitoefening van hun beroep. Zij denken te vaak, dat in officiële passen en bescheiden alleen alle heil zit. Te Oostende zijn tientallen bij de nadering der Duitsers als “vluchtelingen” naar Engeland sloop gegaan, zonder zich te bedenken, dat nu pas hun eigenlijk werk moest aanvangen. Wees verzekerd, “officieel” lekt er weinig uit, komt men niet veel aan de weet. Doch is men eenmaal aan het rondzwerven, dan vliegt het nieuws toe. Als men dan maar altijd een plaats voor verzending heeft, een mogelijkheid van doorsturing van het nieuws: de grootste moeilijkheid! De “officiële” Engelse confraters hangen geheel van de overheden af, hun gang is voorgeschreven, hun kopij beperkt. Men doet goed met enig voorbehoud hun nieuws te aanvaarden.”